

Slovenski čebelar in sadjerejec.

Glasilo čebelarskega in sadjerejskega društva
za Kranjsko.

—

*Izhaja vsaki mesec enkrat in se pošilja udom brezplačno; neudom za 1 gl. 30 kr. na leto.
Inserati in priloge računijo se po najnižji ceni. — Letnina za ude znaša samo 1 gl.*

Obseg: Dr. Janez Dzierdzon, katoliški župnik v Karlsruhmarktu v Šleziji. (Dalje.) — Po čem čebele ena drugo spoznajo. — Čebelarjev koledar za mesec april. — Marelice. — Sadjerejčev koledar za mesec april. — Naši dopisi. — Gospodarske raznoterosti. — Naročnina. — III. Imenik — Inserati.

Dr. Janez Dzierdzon,

katoliški župnik v Karlsruhmarktu v Šleziji.

(Dalje.)

Spomladi leta 1834. nastopil je Dzierdzon svoje službovanje in sicer narprvo za pet četrt leta kot vikar v Schalkowitzu, okrožje Oppeln. Mesca julija 1835. poklicali so ga za farnega oskrbnika v Karlsruhmarkt, kjer se je v kratkem času stalno naselil. Tukaj še dandanes trdni in še čvrsti starček svojo prvo faro ali župnijo kot dušni pastir vrlo vodi in vlada, ter se lahko zadovoljno ozira na dolgo vrsto let, v katerih mu je Bog tako obilno blagoslovil sad in delo njegovih rok. — V Karlsruhmarktu v župnijskem vrtu postavi si Dzierdzon precej čebelnjak, da bi tako lahko svoje delovanje na polju čebelarstva nadaljeval, ter dopolnil, kar se mu je v resnici in vsemu čebelarstvu na korist popolno posrečilo. Temu čebelnjaku je v obližji kmalo sledil jeden čebelnjak družemu, kajti potreba je bila. Število Dzierdzonovih panjov se hitro množilo in naraščalo, tako da je za malo let prišlo na 360. Ko si je Dzierdzon naposled v različnih krajih postavil 12 čebelnjakov, v katere je nad 500 panjov naložil, pridali so mu njegovi bližnji prijatelji in čebelorejci in to po vsej pravici častni priimek ali naslov: Čebelarski vojvoda iz Karlsruhmarkta.

Mesca februarja v letu 1853. vpelje Dzierdzon laško čebelo v svoj čebelnjak. Posrečilo se mu je to plemo pomnožiti ter po Nemčiji in vsej Evropi je razširiti. Njegov neutrujeni bistri um je kmalu izumil pogoje in okolščine, vsled katerih se požlahtnenje kakega plemena doseči dá, tako ima on sedaj požlahtnjeno laško čebelo in sicer tako lepo, krotko in pridno, kakoršna se celo na Laškem težko dobi, ali pa je celo še dobiti ni mogoče.

V začetku čebelaril je župnik Dzierdzon s Kristovim založnim ali magacinskim panjem. Po poskuševalnem potu izumil in iznašel je v resnici najbolj popolno čebelno stanovanje, izumil je panj s premakljivimi satniki, ki je dandanes povsod

razširjen, in ktereга vsak umni čebelar, ki ga je enkrat poskusil, nikdar ne opusti, ker prepriča se, da mu taki panj več dobička daje, kot pa stari panj. Spoznavši, kako pripravno in koristno je, če se posebno mladim ljudstvom da satovje, ktereга tem ni treba delati, dà Dzierdzon vsakemu oddelku ali omarici Kristovega panja narediti premakljive palčice, na katere je satove ali vsaj dele satov prilepil in pritrdil, ter tako slabotnim ljudstvom veliko dela prihranil. Zdajci zamogel je, ko je bil Kristov založni panj v svoje posamezne oddelke ali omarice razdeljen, vsak sat na kviško vzdignivši iz panju vzeti, ter ga ogledati in potem ga ali nazaj postaviti ali ga drugemu panju v podporo dati.

Ko pa Dzierdzon spozna, da prizdigovanje in izvzemanje satov od zgoraj ni posebno pripravno, si misli, da bi bilo bolj prilično in lažje satove pri strani panju izvleči, napravi si omarice s premakljivimi stranskimi vratmi, in da bi bolj trdni bili, preskrbi jih z nepremakljivimi podi. Palic več ne nalaga na rob omarice, temveč napravi na notranji strani stranice ozke poličice, na katere obeša in devlje satnike ali premakljive palčice. Kmalu naredi si Dzierdzon omarice, ki so bile krajše, zato pa nekoliko višje, ter jim nikdar več ne pušča zgoraj odpiralnega pokrova, temveč ga dobro pritrdi. Zdajci zamore prav na lahnem jeden sat za drugim iz panju vzeti in zopet nazaj dejati.

Panj s premakljivimi satniki je bil iznajden, in dokler se bo čebelarilo, se bo in se tudi mora Dzierdzona ime zaradi te iznajdbe visoko slaviti in nepozabljeno ostati.

(Dalje prihodnjič.)

Po čem čebele ena drugo spoznajo.

Gotovo zelo čudna in redka prikazen je, da se veliko tisuč čebel pod najvišjim vodstvom kraljice v jednom panju skupaj živečih, kterih starost v poletnem času povprečno šest tednov ne presega, tako hitro med sabo spoznajo, da vsacega tujega vsiljenca, ki se po podobi, velikosti in barvi od domačih živalic v panju komaj razloči, precej pri žrelu že čuvaji zgrabijo, ter v boju za življenje in smrt pri žrelu iz panju vržejo. Pri tem strogem ravnanji so pa vendar tudi izjeme, ter se ne postopa z vsemi tujei tako ojstro. Te obsodbe izvzete so mlade čebelice, katere so prvi izlet naredile, da okolico in kraj svojega domu spoznajo in so domov vračajoč se zgrešile svojo hišo, svoj panj. Tem se prizanese zaradi neskušnosti. Dalje se še one čebele v tuj panj brez ovire sprejmejo, ki po dokončanem dnevnem delu dobro obložene vračajoč se k ponočnemu počitku v svoj dom, tega zgreše, ali pa vsled hudega vremena primorane pri sosedu prenočišča iščejo. To (prenočišče) tudi precej dobe, ker ne pridejo s praznimi rokami. Te, kakor tudi spredaj omenjene mlade pribegle čebelice ostanejo od tega trenutka v tem panju, in se prihodnji dan nič več na svoj pravi dom ne vrnejo. V tujem panju se sedaj vdomače že v malo dnevih, in ko bi jih čez nekaj dni doletela vrsta žrelo stražiti, bi se brezdvomno proti svojim pravim sestram, ki bi se s praznim želodcem v kaki zadregi zatelele v oni panj zavetja iskat, tako osorno obnašale, kot bi bile prave domačinke v dotičnem panju.

Osebnega znanja čebele med sabo pri tako ogromnem številu živalic, ki so udje jedne družine in so vrhu tega poletu redko kedaj vse ob istem času doma

in ker delavke le malo časa žive, ne morejo imeti. Tudi barva v tej zadevi ne more nič pripomoči, ker postavim čebele, katerim se je dala matica drugače barvanega plemena, otroke te nove matere, ki so drugačne barve prav nič ne sovražijo. Ne ostaje nam drugo sredstvo medsabojnega spoznanja, kot glas, čut in duh.

Dolgo časa se je v čebelarskih krogih trdilo, da se čebele med sabo po glasu poznajo in razumejo in da imajo neko geslo (besedo, glas), po katerem se udje jedne družine spoznajo. Seveda imajo čebele gotove glasove, s katerim svoje občutke razodevajo in po katerih se tudi zunaj panju spoznajo. Tako zvabi močno sikajoč glas razdražene čebele, ki nas hoče izpred čebelnjaka ali panju pregnati, kmalo precejšnje število čebel iz sosednih panjov, ktere nas potem združene odpode; ravno tako vé roj s prijetnim in veselim glasom tisoče svojih udov v malo trenutkih zbrati. Vsi ti glasovi, katerih človeško uho, čeravno le malo občutljivo za tako nježne glasove, vé kakih 30 naštetih in razločiti, kaj pomenijo, so splošno šumenje ali glasanje čebel, nikoli pa niso kako geslo, s katerim bi se posamezne družine razumevale.

Drugi zopet menijo, da se čebele med sabo po občutu spoznajo, ker se večkrat vidi, kako se s tipalnicami v panju tipajo, kakor da bi si hotele kaj povedati. Temu bi se sicer pritrnilo a le s spremembo, da so v tipalnicah tudi organi za voh ali duh, tako da potem ni čut, temveč le v tipalnicah se nahajoči vohovi živci posredniki medsabojnega spoznavanja čebel v panju.

Če je pa voh edina vez, ki čebelino družino veže, mora gotovo v vsakem panju biti stvar, ki ondotnim prebivalcem nekaki posebni duh daje. Ona stvar je neovrgljivo gotovo matica, ki v vednem potovanji po satovih v panju vsem čebelam eden in tisti duh daje, kakor pravijo, da se to zgodi z izbrizganjem neke posebne fine tekočine.

Razvidno je tedaj, da čebele, ki iz paše domov prihajajo, katerih panjev duh že več ni tako močan, in se od duha obletanih čebel že omami, brez posebnega truda v tuj panj pridejo. Ne samo polni želodec medu, temveč tudi splošni (neutralni) duh je sredstvo, katero žrelo čuvajoče čebele premoti, da tujih čebel ne spoznajo. Če postavim denemo čebele, katere so se vznemirjene v svojem panju medu najedle, pred žrelo družega panju, in videli bomo, kako hitro domačinke onega panju prilete, jih odpode in iz pred panju pomečejo, čeravno imajo z medom napolnjene želodce; to daje nam spričevalo, da ne sè sabo prinešena zaloga, temveč drug vzrok mora biti, ki čebelam vhod v tuj panj dovoljuje ali zabranjuje. Mlade čebele, katere vsak tuj panj rad sprejme, še niso tako navzete matičnega duha, s čimur se tudi njih mladost potrjuje. Mladost tudi pri drugih stvareh nekoliko več prostosti vživa, zakaj bi pa pri čebelah tako ne bilo? Zakaj neki bi čebele proti tujim mladitvam trdo postopale? Čebele roparice, ki v tuj panj s tem namenom hodijo, da bi tamkaj med nabirale in ga domov nosile, se v začetku trdo zabranjujejo, da ne morejo v panj, če pa le nekaterokrat že v tuj panj pridejo, potem zamorejo brez posebne ovire vun in noter hoditi, nalezle so že nekoliko duha ondotne matice, in čuvaji, katerih vohovi organi so se že skoro gotovo kolikor toliko na duha roparic, ki vedno v obilnem številu prihajajo, navadili, ne vedó več roparic od domačink razločevati.

Tudi naslednja prikazen, ki je sama ob sebi čudna, se lahko po zgornjem trdilu razvidi. Čebele od rojev z oplemenjeno matico se nočejo med sabo združiti, kakor tudi z onimi od neoplemenjenene, med tem, ko se poslednje brez posebnega klanja lahko skupaj spravijo, in matice se puste v dvoboji svojo srečo poskusiti.

Skoro gotovo je, da še neoplemitena matica nič ali le prav malo one tekočine iz sebe spušča, da bi svoje čebele bolje zaznamovala.

Daleč proč od čebelnjaka na polji na paši se pa ne brigajo ena za drugo ter za domovanje, kje ga katera ima. Tudi nevošljivosti ne poznajo, temveč po svojem natornem nagibu svojim potom mirno in hitro delajo, da tako prirodino korist v dobro porabijo. Kakor stroge so doma proti tujcem, tako dobrosrčne in velikodušne so na paši, ko se ena drugi nabirajoč svojih zakladov radovoljno izogne.

— x —

Čebelarjev koledar za mesec april.

Po dolgem zimskem spanji probudi se naposled priroda; v toplotnem pomladnem zraku buče in lete čebele. Zdajci se čebelarju prikaže veselje in ob jednom dovolj dela. Vsi panjovi se morajo pregledati, slabi in brezmatični naj se združijo, onim z malo živeža naj se s krmenjem pomaga, panjovi naj se očedijo in očistijo smeti in nesnage, pokvarjeno satovje naj se odstrani iz panju.

Čeravno čebele ta mesec pridno leté in med prvih cvetic donasajo, se vendar ne sme pozabiti, da se izlega od dne do dne vedno množi, ter da se vedno več živeža potrebuje in porabi. Aprilovo vreme je zelo nestanovitno in različno; večkrat dežuje ali pomladni mraz pritisne, ter pouzroči počivanje v panju, bučelam ne pusti leteti. Kako hitro je takrat mala zaloga živeža povžita! Če v takih okolščinah čebelar ne skrbi za svoje ljubimke, se izlega obere (izsesa) in panj se hitro bliža svojemu poginu. Revnim panjovom naj se še ob času, ko prvo sadno drevje cvete, s krmenjem pomaga. To pokladanje v potrebi naj se pa tako-le izvrši: Nekaj dni zaporedoma naj se pokladajo velike posodice raztopljenega, pa komaj tekočega sladkorja; na njem naj bodo priprave, da čebele ne potonijo. Raztopljeni sladkor se lahko tudi dene v kozarce trdo s platnom zavezane ter se poveznejo na vehe in toplo odenejo. Krmenje od zgoraj je boljše, nege od spodaj, posebno pomladi, ko čebele vseh satov do tal ne pokrivajo. Če ima pa panj dovoljno zalogo živeža, ter naj bi se le k večjej delavnosti in k močnej (obilnej) nastavi zalege spodbujal, naj se le premišljeno (špekulativno) krmi, dá naj se mu le toliko hrane, vsak dan, vsak drugi ali tretji dan, kolikor se je k ohranitvi oživljene valilne delavnosti potrebuje. To naj se tako dolgo dela, dokler narava dovolj paše ne pripravi. Na vsak način se mora premišljeno pokladanje do treh tednov opravljati. Kdaj naj se ravno začne, li v začetku ali sredi aprila, je odvisno od vremena in od rasti v prirodi.

Poklada naj se zvečer precej, ko čebele nehajo leteti. Ta je naj bolj ugoden čas.

Kakor je zgoraj rečeno, je pokladanje v potrebi od zgoraj naj bolj svetovati; špekulativno pokladanje je boljše od spodaj. Na ta način so čebele nekako primorane spodnji del satovja njih zimskega sedeža ogreti in zalego navzdol razširiti.

Kaj ali s čim naj se krmi?

Seveda je med s cvetnim prahom in vodo zmešan najboljša hrana. Kdor pa tega nima, naj pa, kakor Hilbert nasvetuje, raztopi 3 funte rumenega sladkorja v 2 funtih vode, pridene naj eno jajce, tri polne žlice lepe pšenične moke in eno čašico (skledico) topljenega mleka.

Weygandt pa premišljenemu pokladanju takole zmes nasvetuje: Vzemi pol kile pšenične moke, deni jo v 7 litrov vode, ter pridene 2 kili sladkorja in kuhaj,

da se naredi redka zmes. S tim krmi čebele vsak večer, a vselej zmes, katero misliš dejati v panjove, tako redko (tanko) naredi, da jo čebele lahko povžijejo. Ta zmes se dalje časa obdrži in se ne skisa, posebno potem ne, če se na vsak liter te mešanice pridene 1 gram prašne salicilne kisline. Ta krma ni draga, pa je mnogo poskušena.

Prazen sat, ki je deloma s pšenično moko, deloma pa z vodo napolnjen ter na solnčni kraj, kjer ni nič vetra, položen, dela začetnikom veliko zabavo, ko si čebele, katere si v začetku z nekoliko kapljicami medu tjekaj privabil, na njem hlačice nabirajo, ter se za prostor pulijo in potem v naglici v panj lete.

Kar se pa pomladnega izrezovanja tiče, naj se v času, ko vrba ali črešnja cvete, zgodi. Pri tem delu pa se mora na sledeče paziti: Pri obrezovanju slamnatih ali sploh panjov s trdnim izdelkom (satovjem) naj se vsa trotova zalega odstrani; morebiti bodo čebele mesto njih naredile satovje za zalego delavk, posebno v panjovih z mlado matico. V panjovih sè staro matico naj se pa to nikar ne zgodi, ker čebele bi zopet drugo satovje za trotovo zalego nastavile in v to veliko medu zadelale in porabile. Taki prazni prostori se napolnijo z voskom, kateri se z lese-nimi žeblički pritrdi. Vsi že stari, sivi, črni ali plesnjevi satovi naj se porežejo. Oni satovi z zalego naj se pustijo. Če le izrezuješ, delaj to ravnim potom, t. j. navpično in horizontalno. Pri panjovih s premakljivim delom obrezovanje izostane, temveč, naj se prazni satovi, ki so za zalego delavk in trotov odmenjeni, vzamejo iz panju, ter ob dobri paši zopet v panj denejo, kjer jih čebele hitro z medom napolnijo. Zdaj naj se denejo v izmetalnico, kjer se izpraznijo in prazni zopet v panj postavijo. Ko bi bil pa kateri panj veliko slabiji, kot drugi, naj se mu da sat s pokrito zalego, katera se močnemu panju brez škode vzame.

Brez potrebe naj se nikar nobeden panj ne razdeva v pregledovanje, kajti ravno v tem času se zalega lahko prehladi in panj pokvari; boljše je, da panj skupaj in na toplem ostane.

—*—

M a r e l i c e.

(Konec.)

Sedaj treba je misliti na daljno odrejo požlahtnjene marelice. Oblika ali podoba njena se ne more s kratkimi besedami povedati; v tej zadevi različne podučljive knjige in spisi obširno popisujejo in uče, vendar mora pa k tem poduku pripomoči še skušnja in poduk izvedenega vrtnarja, ker ravno obrezovanje, vsled katerega se pri marelici oblika in odreja doseči da, višjega poduka potrebuje.

Kdor hoče zdrava marelična drevesa odrediti in zdrava ohraniti, mora vsako pomlad vodene mladike prejšnjega leta do $\frac{1}{3}$ ali $\frac{2}{3}$ njih dolgoti odrezati, in sicer toliko bolj, kolikor tanjše so, ali manj, če so močnejše. Ako se to opusti, poganjajo na konci veliko slabije mladike, spodnja očesca ostanejo, kakoršna so in se tudi prihodnja leta nič ne ganejo v svojej rasti, kajti enkrat nerazvita očesca ostanejo nerazvita, kakor je to sploh pri koščičastem sadji. Drevo, katero se ne obrezuje, če se obrezovanje tudi pozneje opusti, obsodi se poginu. Če se obrezovanje opusti, prideti razrast ali krona in število korenin v razliko in niste po svojih okolnostih v soglasji, kar se kmalo zapazi na teku in prikazanji smole, ter na enakih boleznih

debla in vej. To vse pa k poginu veliko in veliko pripomore. Ako se marelično drevo vsako pomlad po zgoraj navedenem načinu obrezuje, doseže se lepa in čvrsta krona, močne mladike, ki se manj obrezujejo, dobe slabije prirastke, a slabotne, ki so se bolj na kratko obrezale, poženejo močne prirastke; tako ostanejo veje vedno v ravnotežji, in drevo se ohrani dolgo čvrsto in zdravo. Za prva leta je tako obrezovanje neobhodno potrebno, pozneje se sme deloma, včasih tudi popolno opustiti.

Mladike, katere so se za obrezovanje odbrale, naj se vedno nad listnastem očescem odrežejo, kajti le tako oko je zmožno se v vejo razrasti. Listnato oko je pa lahko samo sedeče, ali pa zraven evetnega očesca, ali pa tudi v sredi med dvema sadonosnima očescema. Da se pa ne zmotimo, se z obrezovanjem prejšnjeletnih mladik tako dolgo počaka, da pomladi zapazimo temnorudeče, polnokrogle sadonosne popke, ter jih lahko razločimo od belorudečih ali zelenkastih listnatih popkov. Pri tem delu se pa ne smemo strašiti s tem, da z odrezanjem več evetnih in sadnih popkov pokončamo mnogo sadov. S tem, da smo drevo obrezali, odmenili smo soku in moči drevesa pot k ostalim evetom, ki potem veliko večje in lepše sadove prinesejo; pa ne samo to, večletna in vsestranska škušnja uči, da le taki evetni popki sad nastavijo in ga dozore, ki stoje poleg ali med listnimi popki. Oni deli mladik pa, ki so se odrezali, imajo pa edino le evetna očesca, ki pa le redko kedaj sad dozore, čeravno ga obilno nastavijo; vse popred odpade.

Pri obrezovanji ni treba biti preveč usmiljen in milostljiv, kar bo začetniku precej težko, ker se mu bo drevo smililo.

Zdaj pa še nekoliko o zgodovini marelice.

Razširjevanje mareličnega drevesa kaže nam sledeče: Viktor Hehn pravi v svojem spisu: „Culturpflanzen,“ da je marelica *Prunus armeniaca* L. v srednji Aziji doma, ter da je nekako v prvem stoletju po Kristusu prišla od tod v Rim. (Tu pa se ne oziramo na drugo pleme marelice, ki se tudi vzreja, pa skoro brezsočno sadje donša, ter se *Prunus sibirica* Pall. ali *Prunus dasycarpa* Ehrh. imenuje.) Lukul prinesel jo je kot „armeniska jabolka“ v Rim. Plinij pa jo je pomnožil z breskvami, ter ju imenoval „zgodnje sadje:“ *praecoces*. Ta beseda se je za časa Dioklecijana spremenila v „*praecoqua*,“ na Grškem so jo predelali v „*prikokkion*,“ Arabci pa v „*berkuk*“ s členkom „*al' berkuk*.“ Pozneje so to besedo ali ime na Španjskem prevarili v „*albericoque*“ in „*alvarcoque*,“ na Laškem v „*albicocca*,“ na Francoskem v „*abricot*.“ Nemci pa so francosko besedo „*abricot*“ spremenili v „*Aprikose*.“ V sanskritu ni nobene besede za ta sad; v vsem izhodu navadno rabijo sirijsko besedo: „*mišmiš*,“ kar pomeni sad in posebno pa iz tega pripravljeno pasto.

A. de Candolle pravi, da marelica v Armeniji in na severnih ter južnih bregovih Kavkaza divje raste. C. Koch pa trdi, da je tam ni videl divje rasti, temveč le redko kje kultivirano. V Algieru se kultivirana in podivjana dobi; skoro popolno divja se dobi v oazah v Zgornjem Egiptu. Ascherschon pa pravi, da se po vseh oazah libišče puščave dobi divja marelica; v dolini poleg Nila se popolno preprodi; v Arabiji je v maju že zrela, med tem v Kapu, kjer je ravno taka pomlad, še le v avgustu evete. Ravno tako v Avstraliji. V Aziji se dobi pogosto v Kašmiru, v tej dolini na južni strani pa divja, tako tudi v Yarkandu, v britiškem Tibetu, v Inchanu (Mongolija), na južnih bregovih Himalaje in v Kini. Pri Betlehemu,

Beyrutu in Hebronu se obilno vzreja. V Damasku se menda 20 vrst marelic kultivira.

Če pa hočemo od ostale Evrope govoriti, moramo narpred Angleško omeniti, kamor so že Rimljani marelice zanesli. Zaradi sadu so jo obilno vzrejali in sadili, pa vendar le redko — le ob zidovih — sad dozori. Na Irskem še bolj redko-kedaj dozori. Na Španjskem se prav pogosto nahaja v južni Arragoniji in Valenciji. Na Francoskem povsod obrodi do Touraine, pri Parizu prav obilno cvete, le ponočna slana jej veliko škoduje. Kar se drugih krajev tiče, naj bode to-le povedano: Pri Dunaji obrodi v Oberdöblingu, tudi na Goloveu, 400 metrov nad morjem. Dalje obrodi v sledečih krajih: Melk, Bruchsal, Seeheim, Frankobrod n. M., Witzenhäusen, Darmstadt, Wallershausen itd. Celo na Vogelsbergu in v Tannenfeldu na Donnersbergu, 450 metrov nad morjem. Tako obrodi še na več krajih nemške dežele.

V Rigi na Rusovskem marelico po zimi v jerbasih v kleti postavljajo; v Petrogradu vsako leto pozebe. V južni in srednji Švediji dozori sad v steklenih hišah. Blytt pravi, da celo na Sognefiordu v zahodni Norvegiji pod 61° severne širjave v steklenih hišah dozori.

Marelice so kaj raznovrstnih plemen; 35 različnih marelic se po svetu izreja in sadi.

*—

Sadjerejčev koledar za mesec april.

Sedaj je še ugoden čas za presajenje drevs, posebno po bolj mrzlih krajih, kjer še drevesa niso odprla svojih popkov. V drevesnici je ta mesec veliko dela. Okopavati je treba, kar se še prejšnji mesec ni okopalo. Ta mesec se še lahko cepi. Mladike na požlahtnjenih divjakih odstranijo, ker te le sok, kateri naj bi cepičem v dobro bil, srkajo, ter tako pouzročijo, da se cepič ne prime in se osuši. V tem mesecu se mora vse drevje v drevesnici in na vrtu očistiti gosenčnih zaleg, da se s tem od strani škoda, katero bi pozneje izglele gosenice na drevji naredile. F.

*—

Naši dopisi.

Iz St. Ruperta na Dolenjskem. V nedeljo 4. prosenca po božji službi je imela tukajšnja podružnica Čebelarskega in sadjarskega društva sejo in kmetijski poduk v šoli. — Ko načelnik g. Anton Pavčič navzoče pozdravi, začne priporočati za ta letni čas zimsko cepljenje in razloži naj potrebniše točke o tej stroki in vnema poslušalce za to prekorigno, prepotrebno in lahko izvršljivo delo ter jih vzbuja k vstrajnosti. — Vzemimo si v zgled druge dežele, kako napredujejo v sadjarstvu, tako namreč spod in zgornje Avstrijska, Moravska itd., ki imajo velike gozdu podobne vrtove. Kako tudi lepa Češka dežela v sadjarstvu napreduje, razvidimo o tem, da so tam kantonske in druge ceste ter pota obsajene s sadnim drevjem in popotnika mora razveseliti, ko vidi taki sadonosni drevored, ki ni samo za senco, ampak tudi za korist. Naša sosedna zelena Štajerska je pretečeno leto tudi obilno novcev dobila za mali trud, ki ga je s sadjarstvom imela.

Potem pride na dnevni red nekoliko najvažnejših sredstev v domačem zdravilstvu goveje živine in tudi pokončanje kmetijstvu škodljivih zelišč, posebno zelo

razširjene „predenice,“ kar bodem pa drugokrat obelodanil, če se sme v predalih našega lista. (Prosimo, vsaj naš list tudi mnogo kmetovalcev bere, in jim bode prav prišlo. Ured.)

Naj spregovorim tudi še nekoliko v „čebeloreji“ iz naše rožne doline; tako je bila nekdanj naša lepa šentruprska dolina imenovana. Pretečeno leto je bilo skoraj povsod slabo za čebelarje, tudi pri nas se je taka godila. Jaz sem jo precej prvo leto po mošnji dobil, pa ne obupam, imam upanje, da boljši časi pridejo. Sreča je okrogla, ki ne meruje, katerega zadene, pa mu vsuje. Pri nas gospodari še stari navadni panj, ne bode ga še kmalo napredovalni tekmeec časa izpodrinil.

V mojem dzierdzonovim panju so čebelice dobro začele, da je bilo veselje videti, kar jim na misel pride in jo popihajo — kam? — Naši čebelorejci nočeje dosti slišati od drugih panjev. Najbolj spretni ogovarjajo o tem.

Naša podružnica je imela pretečeno leto 32 udov. Premoženja ima z odračenjenimi stroški 14 gld. 50 kr., ki so v poštni hranilnici naloženi. Pregledal se je tudi račun in potrdil. Omenila se je tudi žalostna vest, da je morilka sveta zasadila svoje smrtišče v naše društvo in pokosila nam uda in svetovalca Ivana Urbančič. Umril je 4. julija m. l. Ranjki bil je čvrst in krepek mož, poštenjak v vseh rečeh, izvrsten čebelar in sadjerejec v našem kraju. O priznanji žalovanja so vsi navzoči vstali. Naj spava v miru čakaje prebudenja! Namesto njega je bil jednoglasno izvoljen za svetovalca Ivan Kovačič iz Škrljevega, vrli sadjerejec. Sklenilo se je tudi da bode vsako zadnjo nedeljo v mesecu v šoli poduk o čebeloreji in sadjarstvu, ter sploh kmetijstvu. K temu poduku so tudi neudje povabljeni. Zakličivši „Živijo!“ našemu presvitemu cesarju Franju Josipu se seja in poduk konča.

A. P.

Iz Borovnice. Nekaj za sadjerejce. Ker se čas požlahtovanja drevesec približuje, in ker morebiti ni še vsacemu sadjerejeu znano, katero da je najboljše drevesno mazilo (cepilni vosek), bodi si, da zamažemo rane drevesom, ali pa ga rabimo pri cepljenji, zatorej bo morebiti temu ali onemu ustrezno, ako priobčimo tu navod, kako da se napravlja cepilna smola.

Raztopi se navadna črevljarska čista smola, katerej naj se primeša toliko špirita, da ta zmes ni prerodka ne pregosta, n. pr. na 1 kg smole dene se 16 g špirita, brez kake druge primesi.

To mazilo naj se hrani v zaprtej kositarjevej škatljici, da se špirit ne zduši; ako pa postane s časoma to mazilo le pregosto in pretrdo, segreje se z nova in se mu prilije nekoliko špirita.

Ta cepilna smola je posebnega priporočila vredna in pripoznana od imenitnih sadjerejcev kot najboljše drevesno mazilo.

P-r.

Gospodarske raznoterosti.

* V nedeljo 8. marca bilo je v Lescah občno zborovanje, kakor je bilo v zadnji številki našega lista naznanjeno. Vdeležilo se ga je izvanredno veliko udov. Na dnevnem redu je bil med drugimi rečmi tudi račun. Več o tem prihodnjič.

Za danes le opozorujemo naše ude, da se je sklenilo iz društvene drevesnice oddati lepe štiriletne požlahtnjene drevesca, in sicer:

več sto jabelčnih za ude po 30 kr., neudom 40 kr.

„ „ hruškovih „ „ „ 50 „ „ 60 „

„ „ orehov „ „ „ 10 „ „ 15 „

hruške in jabolke so lepo izrašene, visoke in samih zlahtnih sort. Kdor jih želi kaj prevzeti naj pošlje dotični znesek z naročbo gospodu O. Homanu v Radoljco. Vsakemu drevescu bo pridan listek, kateri pové, kake sorte sad bodo donašale. Naročniki pa so prošeni pripustiti izvolitev „sort“ gosp. Homanu; vsejedno pa se bo naročnikom, kateri zahtevajo posebne sorto in se dobé v drevesnici, po moči vstreglo.

* Prevažanje suhega sadja v Ameriko. Narveč od različnega blaga, kar se ga iz Avstrije v Ameriko prevažja, je suhega sadja. Po statističnem poročilu se je v letu 1882 skupno za 8·7 milijonov dolarjev tega blaga iz našega cesarstva v Ameriko prepeljalo. Med tem ko se ga je leta 1881 le za 7·5 milijonov dolarjev tjekaj poslalo. Samo mesto Trst ga je tjakaj eksportiralo za 1·3 milijonov dolarjev, in mesto Pešta pa za 0·4 milijonov dolarjev. Dolar je nekaj čez dva goldinarja našega denarja.

* Zoper gosenice na grozdjiči je nar boljši in prav lahek pripomoček strojarjevo čreslo. Grozdjiče in okolica se s čreslom potrese; to se stori zgodaj pomladi, ali predno grozdjiče muževno postane.

Kako se drevesnice in sadovnjaki pred zajci obvarujejo? V Dunajskem lističu „Oekonom-u“ nekdo tako-le piše: „Vzamejo se črepinje (odrezki) zrealnega (ogledalnega) stekla, kakoršnih je lahko pri vsakem steklarju vdobiti; te razobesijo se potem s cvrnatimi niti ob koncih tenkih drevesnih vej, in zajci jo pred njimi oplašeni pobrišejo. „Jaz rabim,“ pravi dalje, „to sredstvo uže skoz celih 30 let, in le enkrat (skoz ves ta čas) drznil se je zajec sè samima dvema skokoma v moj sadovnjak, a iz njega pognal se je le z enim samim skokom, kateri bil je pa sam daljši, nego bila sta prva skoka (na notri) oba skupaj. Moj sadovnjak meji ob gozdu; sledujo zimo volhajo zajci okolo njega; iz gozda prihajajo, pa le do ograje, a v sadovnjak sam si pa nobeden več ne upa. Vsi drugi pripomočki, kakoršnih sem se v odvrnitev zajcev od sadnega drevja preje posluževal, ostali so brez vsakega vspeha, — bili niso za nič.“ Tako „Oekonom“.

To sredstvo je res jako priprosto, ne stane več, nego malo truda; da se prepričamo, če imajo zajci pred njim tudi res tak „rešpek,“ vredno je, da je sami poskusimo.

Venceljnov.

Kako moreš visoko starost doživeti. „Ako hočeš biti kedaj star, vživaj vsaki dan preslastno jed, kakoršno so stari vživali. In ta je: „mleko“ in „med.“ Nadrobi si slednje jutro v skledico mleka rahlega belega kruha; temu (kruhu in mleku) primešaj ali dodeni čistega, neponarejenega medu, kar vse skupaj ti je najzdravejši, najtečnejši in tudi najokusnejši zajutrek.“ (Po „Oekonom-u.“) Venceljnov.

Slovenski čebelar in sadjerejec se naroča pri gg. Klein in Kovaču v Ljubljani, pri gospod O. Homanu v Radoljci, ali pri ekspediciji na Jesenicah, ravno tu naj se oglasi kdor želi društvu kot ud pristopiti.

Komur Slovenski čebelar in sadjerejec ne dojde do 26. vsakega meseca, naj ga reklamira. Take reklamacije so poštnine proste, ako so v neprilepljanih ali nezapečatenih zavitkih z naslovom:

„Na ekspedicijo Slovenskega čebelarja in sadjerejca“
(Reklamacija). na Jesenicah (Gorenjsko).

III. Imenik

p. n. gg. udov društva, kateri so vplačali letnino za l. 1885.

- Jože Lautižar, pos. v Podkužmu,
 Andrej Rekar, pos. pri sv. Križu,
 Jurij Baloh, pos. v Mostah,
 Šimen Pristov, pos. na Selu,
 Trirazredna narodna šola v Planini,
 Fran Peternel, pos. v Črnimvrhu,
 Anton Lenasi, kurat na Colu,
 Alojzij Schrey, c. kr. poštar na Je-
 senicah,
 Josip Potepan, župan v Doljnim Zemonu,
 Janez Škerjanc, župnik v Harijah,
 Andrej Urbančič, pos. v Volčah (Go-
 riško),
 Janez Mazgon, duh. pomočnik na Je-
 senicah,
 Anton Kacin, čebelar na Polici (Pri-
 morsko),
 Neža Klinar, pos. na Savi,
 Ivan Ušlaker, pos. v Predosljah,
 France Valjavec, pos. v Lešah,
 A. Zonta, učitelj (Ljudska šola v
 Spodnji Idriji),
 Janez Pirc, pos. v Kopoljah,
 Karol Dermelj, nadučitelj v Cerknici,
 Jože Novak, posestnik v Jami,
 Janez Gogala, pos. v Hrašah,
 Akademično društvo „Slovenija“ na
 Dunaji,
 Franjo Kadunc, farni oskrbnik v Dragi,
 Franc Hafner, pos. in sadjerejec v
 Žabnici,
 Andrej Hafner, pos. in sadjerejec v
 Dorfarjih,
 Janez Baša, pos. v Bitinjah,
 Ivan Adlešič, pos. v Adlešičah,
 Janez Zupan, pos. v Žerovnici,
- Anton Lušin, župnik na Homecu,
 Janez Kaplenek, župnik na Blokah,
 Janez Lipič, pos. in mlinar v Doljah
 pri Vrbi (Koroško),
 Martin Pervanje, župnik v Idriji pri
 Bači,
 Urban Švele, pos. na Hujah,
 Ivan Pipan, pos. v Čepljah,
 Lavoslav Zaletel, kaplan v Št. Vidu,
 Lavoslav Abram, nadučitelj v Kosta-
 njevici,
 Anton Tancig, c. kr. poštar v Kerški-
 vasi,
 Fran Gregorič, c. kr. davk. pristav v
 Kostanjevici,
 Alojzij Gač, trgovec v Kostanjevici,
 Janez Tomšič, župan v Vel. Lašičah,
 Fani Šetina, supruga c. kr. namestnika
 opravnika državnega opravištvā,
 Peter Vartolj, župnik v Hinjah,
 Nikolauž Hrovat, pos. in mesar na Je-
 senicah,
 Jože Dolinar, učitelj v Mavčičah,
 Martin Kovačič, pos. v Mošnah,
 Jože Vidic, pos. v Lescah,
 — P. — v Lescah,
 Josip Žirovnik, učitelj v Begunjah,
 Peter Režek, župnik v Starimtrgu,
 Franc Sedlar, pos. v Rakovci,
 Franc Papež, žel. in fužinski zdravnik
 na Jesenicah,
 Vincencij Levstek, c. kr. okrajni šolski
 nadzornik na Vrhniki,
 Janez Repe, pos. na Jesenicah,
 Šimen Romauh, čebelar na Savi,
 Janez Lokar, pos. v Predstrugi.

(Dalje prihodnjič.)

Sadjerejce

opozorujemo na naše oznanilo v inseratih ter jih vabimo, da nam hitro naznanijo ceno drevesec; do zdaj se nij nobeden oglasil, nam bi bilo žal, ko bi mogli take iz drugih dežel naročiti; ljubše nam boče, ako ostane naš denar v domači deželi.

Odgovorni urednik Anton Klein. — Izdajatelj Janez Modic, društveni predsednik.

Lastnina „Čebelarskega in sadjerejskega društva za Kranjsko“. — Natilnita Klein in Kovač v Ljubljani.